

Дмитренко К. М.,
здобувач освітнього ступеня «бакалавр»,
Університет державної фіскальної служби України,
м. Ірпінь

Науковий керівник:
Амеліна А. С.,
професор кафедри фінансових розслідувань,
кандидат юридичних наук, доцент,
Університет державної фіскальної служби України,
м. Ірпінь

ПОВНОВАЖЕННЯ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ

Вже довгий час однією з найгостріших проблем для України залишається домашнє насильство. На жаль, не існує об'єктивної та достовірної інформації про масштаби цього соціального явища, оскільки в більшості випадків воно залишається латентним. Офіційна статистика не показує реального стану домашнього насильства через те, що більшість постраждалих не звертаються за допомогою до підрозділів Національної поліції України, не шукають допомоги у центрах надання допомоги.

У листопаді 2011 р. Україна підписала Конвенцію Ради Європи про боротьбу з насильством щодо жінок та домашнім насильством, яка зобов'язує уряди країн, які її підписали, вжити конкретних заходів для боротьби з усіма формами насильства щодо жінок – від примусу до шлюбу та сексуальних домагань до побиття і каліцтва жіночих геніталій.

З метою імплементації положень вищезгаданої Конвенції Законом України від 07.12.2017 р. № 2227-VIII «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів з метою реалізації положень Конвенції Ради Європи щодо запобігання насильству щодо жінок та домашнього насильства та боротьби явищами» Кримінальний кодекс України було доповнено ст.126-1 «Домашнє насильство» (набуло чинності 11.01.2019 р.) [1].

Метою є теоретичне дослідження положень НПУ щодо запобігання домашньому насильству.

Проблема домашнього насильства є загальнодержавною, тому що ми повинні виховати дітей, які не боятимуться своїх батьків та рідних. Якщо до них не буде застосовано жодного виду домашнього насильства, то надалі вони не будуть цього робити по відношенню до батьків, що вже постаріли, і до своїх дітей.

У Законі «Про запобігання та протидію домашньому насильству» [2] сказано, що якщо постраждалою особою є дитина, то будь-які дії, що здійснюються щодо неї, базуються на принципах, визначених Конвенцією ООН про права дитини, Конвенцією Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства, Європейською конвенцією про здійснення прав дітей та законодавчими актами України у сфері захисту прав дитини.

Новелою даного акта є те, що вперше на нормативно-правовому рівні визнано, що дитина, яка стала свідком (очевидцем) домашнього насильства, постраждала від психологічного насильства.

Одним із органів, які здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству щодо дітей, є підрозділи ювенальної превенції (поліції), які входять до структури органів Національної поліції України.

Уповноважені підрозділи органів Національної поліції України здійснюють повноваження у сфері запобігання домашньому насильству та протидії йому з урахуванням міжнародних стандартів реагування правоохоронних органів на випадки домашнього насильства та оцінки ризиків [2].

Поліцейські можуть проникати в житло особи без мотивованого рішення суду у невідкладних випадках, пов'язаних із припиненням скоєного акту домашнього насильства, у разі безпосередньої небезпеки для життя чи здоров'я потерпілої особи [3].

Органи національної поліції України повинні не лише виявляти та залучати винних за вчинення домашнього насильства, а й вживати цілеспрямованих превентивних заходів щодо запобігання фактам домашнього насильства.

Під час виявлення фактів домашнього насильства до кривдників застосовуються спеціальні заходи щодо протидії домашньому насильству, до яких належать:

- терміновий заборонний припис щодо кривдника;
- обмежувальний розпорядження щодо кривдника;
- постановка на профілактичний облік кривдника та проведення з ним профілактичної роботи;
- направлення кривдника на проходження програми для кривдників [4, с.59].

Також постраждала особа може вимагати від кривдника компенсації його витрат на лікування, отримання консультацій або витрат на оренду житла, яке воно винаймає (знімало) з метою запобігання вчиненню щодо нього домашнього насильства, а також періодичних витрат на його утримання, утримання дітей або інших членів сім'ї, які перебувають (перебували) на утриманні кривдника, у порядку, передбаченому законодавством.

З метою запобігання повторному вчиненню домашнього насильства та забезпечення виконання програми для кривдника дитини вона може бути тимчасово влаштована до родичів, у сім'ю патронатного вихователя або до закладу для дітей незалежно від форми власності та підпорядкування, у яких створено належні умови для проживання, виховання, навчання та реабілітації дитини відповідно до її потреб [2].

Підсумовуючи зазначимо, що у зв'язку з новітніми змінами законодавства України та адаптації вітчизняного законодавства до законодавства Європейського Союзу не можна говорити, що проблема насильства у сім'ї замовчується, але її не вирішено повністю. Запобігання та протидія домашньому насильству вважається одним із невід'ємних інструментів побудови безпечного та толерантного суспільства. Саме реформування та «нова» поліція можуть стати тим імпульсом, який сформує нульову толерантність до насильства та своїм прикладом покаже, що кожна людина має право на повагу до її честі та гідності.

Список використаних джерел

1. Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів з метою реалізації положень Конвенції Ради Європи щодо запобігання насильству щодо жінок та домашнього насильства та боротьби явищами : Закон України від 06.12.2017 р. *Відомості Верховної Ради*, 2018, № 5, ст. 34. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2227-19#Text>
2. Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України. 7.12.2017 р. *Відомості Верховної Ради*, 2018, № 5, ст. 35. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text>
3. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 р. *Відомості Верховної Ради*, 2015, № 40-41, ст. 379. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>
4. Волокітенко І. О. Повноваження підрозділів поліції превентивної діяльності щодо запобігання домашньому насильству. Протидія злочинності: проблеми практики та науково-методичне забезпечення, 2020. № 3. С. 57–63.